

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

UOHSX0036S1K

Číslo Jednací:
ÚOHS-D492/2010/OS-14161/2010/850/ADr

Vyřizuje/linka/fax:
Mgr. Drbal/283/114

V Brně dne:
23. 9. 2010

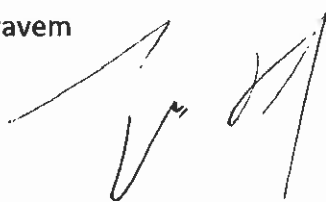
Vážený pane,

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále též „Úřad“) obdržel dne 17. 9. 2010 Vaši žádost o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, jejímž předmětem je poskytnutí sjednocujícího stanoviska Ministerstva financí č.j. MF 05/17 303/2010-253 ze dne 9. 3. 2010, které se týká příslušnosti v inkasním či exekučním řízení v souvislosti s pokutami uloženými Úřadem.

Na základě Vaší žádosti Vám požadované údaje Úřad poskytuje a zasílá Vám tak kopii uvedeného stanoviska Ministerstva financí ze dne 9. 3. 2010.

Zůstávám s pozdravem

Mgr. Igor Pospíšil
ředitel Odboru kartelů

Úřad pro ochranu
hospodářské soutěže
třída Kpt. Jaroše 7
604 55 Brno 5

Obdrží:

JUDr. Jiří Kindl, M.Jur., Ph.D., advokát
Weil, Gotshal & Manges s.r.o.
Křižovnické nám. 193/2
Praha 1
110 00

Přílohy:

1. Kopie stanoviska Ministerstva financí ze dne 9. 3. 2010

Ing. Eduard JANOTA
ministr financí

V Praze dne 4. března 2010
Č. j.: 05/17 303/2010 - 253

Vážený pane předsedo,

dne 9. února 2010 byl na Ministerstvo financí doručen Váš dopis ve věci určení kompetence k vrácení pokuty v případě výkonu tzv. dělené správy vykonávané celními orgány, a to v návaznosti na předchozí stanovisko Ministerstva financí v této věci ve vztáhu ke konkrétní kauze subjektu Telefónica O2 Czech Republic, a. s. V dopise žádáte o vydání obecného sjednocujícího stanoviska v dané věci.

Požadované stanovisko Vám tímto zasílám v příloze a současně Vám děkuji za spolupráci v předmětné záležitosti.

S pozdravem

Příloha: dle textu

Vážený pan

Ing. Petr Růfaj

předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

třída Kpt. Jaroše 7

604 55 Brno

SJEDNOCUJÍCÍ STANOVISKO MINISTERSTVA FINANČÍ

ve věci určení kompetence k vrácení peněžitého plnění v případě výkonu tzv. dělené správy vykonávané celními orgány

V souvislosti s výběrem a vymáháním peněžitých plnění uložených orgány státní správy je tradičně uplatňován princip tzv. dělené správy. Tento pojem v sobě integruje dva základní aspekty předmětné agendy. Za prvé se jedná o skutečnost, že výběr, resp. vymáhání peněžitého plnění, které bylo uloženo ve správním řízení, neprovádí sám správní orgán, který je uložil, nýbrž předává věc jinému správnímu orgánu, který má s ohledem na svoji vlastní agendu k provádění výběru a vymáhání lepší předpoklady. Historicky byly těmito orgány územní finanční orgány, počínaje 1. lednem 2006 byla předmětná kompetence převedena na orgány Celní správy ČR.

Zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, tak ve svém § 5 odst. 4 písm. m) pověřil místně příslušné celní úřady zajišťováním tzv. placení peněžitých plnění, nestanoví-li zvláštní zákon jinak. Placení peněžitých plnění je specifickým termínem zákona o Celní správě ČR, který je definován v jeho § 2 písm. d) jako vybírání a vymáhání peněžitých plnění, která vznikla bez vydání správního aktu ze zákona, nebo která byla uložena jinými správními úřady v řízení podle správního řádu, a která jsou příjmem státního rozpočtu, státních fondů nebo rozpočtů územních samosprávných celků. Celní orgány je tak třeba ztotožnit s tzv. obecným správcem daně, jenž je podle § 106 odst. 1 správního řádu exekučním správním orgánem, který na žádost provádí exekuci na peněžité plnění a je tedy obecným vykonavatelem tzv. dělené správy. I po výše uvedeném převodu kompetence k výkonu dělené správy na celní orgány nicméně z různých důvodů zůstala v dílčích případech zachována kompetence k výkonu dělené správy jiným orgánům, a to prostřednictvím výslovných ustanovení zvláštních zákonů, majících ve vztahu k zákonu o Celní správě ČR postavení speciální úpravy. Tyto zákony tak dle nadále pověřují výkonem dělené správy územní finanční orgány, dle svěřují výběr, resp. vymáhání peněžitých plnění přímo orgánu, který tato plnění uložil.

I v posledně uvedeném případě se ovšem jedná o uplatnění principu dělené správy, neboť druhým jeho podstatným aspektem je skutečnost, že na rozdíl od správního řízení, v němž bylo peněžité plnění uloženo, se při jeho výběru a vymáhání použije procesní předpis upravující správu daní, tedy zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „ZSDP“), resp. s účinností od 1. ledna 2011 zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. Podle ustanovení § 1 odst. 4 ZSDP se tak pro výběr a vymáhání peněžitých plnění uložených jinými orgány ve správním řízení použijí (až na výjimky) ustanovení části šesté ZSDP, tedy ustanovení upravující výběr a vymáhání daní. Orgán, který tento výběr a vymáhání provádí, ať už se jedná o celní orgán nebo orgán jiný, má ve smyslu ZSDP postavení správce daně, resp. předmětnou platbu je třeba ve smyslu ZSDP subsumovat pod pojem daň. To platí rovněž pro případy, kdy výběr a vymáhání platby provádí sám orgán, který ji uložil – zatímco uložení platby proběhlo v rámci správního řízení podle správního řádu, následný výběr a vymáhání již je součástí daňového řízení podle ZSDP a orgán se tedy v jeho rámci stává správcem daně ve smyslu tohoto zákona.

Dlouhodobým záměrem resortu Ministerstva financí je co nejširší unifikace výběru a vymáhání peněžitých plnění, a to též v kompetenční rovině soustředěním výkonu dělené správy na celní orgány. Postupně tak dochází k novelizacím zvláštních zákonů upravujících odchylky v dané věci, a to jak ve vztahu k územním finančním orgánům, tak ve vztahu k orgánům, které samy provádějí výběr a vymáhání peněžitých plnění, která uložily.

V souvislosti s institutem dělené správy vzniká nicméně otázka, který orgán je příslušným k eventuelnímu vrácení vybraného, resp. vymoženého peněžitého plnění v případě, kdy je soudním rozhodnutím dodatečně zrušeno již pravomocné rozhodnutí, kterým bylo peněžité plnění uloženo. Problematická je zde právě skutečnost oddělení orgánu, který zrušené rozhodnutí podle správního řádu vydal, od orgánu, který platbu vybral, resp. vymohl (v jehož případě žádné rozhodnutí podle ZSDP zrušeno nebylo). Další rozměr pak věci dává otázka samotného přechodu kompetence k výkonu dělené správy z jiných orgánů na celní orgány, neboť se (zejména vzhledem k délce soudních řízení) může často jednat o platby, které byly v minulosti vybrány, resp. vymoženy přímo orgánem, který je uložil, avšak v době vydání soudního rozhodnutí zrušujícího původní rozhodnutí již jsou k výběru a vymáhání předmětné platby příslušné celní orgány.

Konkrétním příkladem může být změna úpravy zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, podle jehož § 22 byl Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS“) donedávna sám příslušný k výběru, resp. vymožení pokut, které uložil. Na základě zákona č. 155/2009 Sb., kterým se s účinností od 1. září 2009 měnil zákon č. 143/2001 Sb., nicméně došlo k převodu kompetence k výběru a vymáhání pokut uložených ÚOHS na celní orgány v rámci výkonu tzv. dělené správy.

Postup při vrácení plateb v případech tzv. dělené správy není v platných právních předpisech explicitně řešen. Ministerstvo financí ovšem zastává názor, že s ohledem na výše uvedenou aplikaci části šesté ZSDP na výběr a vymáhání peněžitých plnění je třeba považovat platbu vybranou, resp. vymoženou na základě později zrušeného rozhodnutí za daňový přeplatek ve smyslu § 64 ZSDP. V souladu s dikcí § 64 ZSDP je pak kompetentní k vrácení daňového přeplatku ten správce daně, u něhož přeplatek vznikl.

V praxi tak mohou vzniknout tyto základní situace:

- platbu vybral a vymohl orgán, který ji uložil, a to na základě ustanovení zvláštního zákona, který mu výslovně svěřuje kompetenci k výkonu výběru a vymáhání jím uložených plateb – v případě pozdějšího zrušení rozhodnutí o uložení platby vznikl přeplatek tomuto orgánu (správci daně) a ten je také kompetentní k jeho vrácení,
- platba byla uložena rozhodnutím správního orgánu vydaným po účinnosti právní úpravy svěřující kompetenci k jejímu výběru a vymáhání celnímu orgánu, který ji také vybral, resp. vymohl – v případě pozdějšího zrušení rozhodnutí o uložení platby vznikl přeplatek celnímu orgánu (správci daně) a ten je také kompetentní k jeho vrácení; ve vztahu k uvedenému příkladu zákona č. 143/2001 Sb. bude tedy celní úřad příslušný k výběru a vymáhání všech pokut uložených ÚOHS po 1. září 2009, jakož i k jejich eventuelnímu vrácení,

- platba byla uložena rozhodnutím správního orgánu vydaným před účinností právní úpravy svěřující kompetenci k jejímu výběru a vymáhání celnímu orgánu (tedy správní řízení o uložení platby již bylo skončeno), avšak k zahájení řízení o výběru, resp. vymáhání platby došlo až po dni účinnosti této úpravy, tedy tento výběr a vymáhání již provedl celní orgán (původní orgán vůbec nezahájil řízení podle ZSDP) – v případě pozdějšího zrušení rozhodnutí o uložení platby vznikl přeplatek celnímu orgánu (správci daně) a ten je také kompetentní k jeho vrácení; ve vztahu k uvedenému příkladu zákona č. 143/2001 Sb. bude tedy celní úřad příslušný k výběru a vymáhání všech pokut uložených ÚOHS před 1. zářím 2009, v jejichž případě ÚOHS do tohoto data nezahájil řízení podle ZSDP směřující k jejich výběru, resp. vymožení; celní orgán v těchto případech bude kompetentní též k jejich eventuelnímu vrácení,
- platba byla uložena rozhodnutím správního orgánu vydaným před účinností právní úpravy svěřující kompetenci k jejímu výběru a vymáhání celnímu orgánu, a byla také před změnou právní úpravy zmíněným orgánem vybrána, resp. vymožena – v případě pozdějšího zrušení rozhodnutí o uložení platby (již po převodu kompetence k výběru a vymáhání platby na celní orgán) nicméně stále platí, že přeplatek vznikl správnímu orgánu, který platbu uložil a poté vybral a vymohl; tento orgán je také kompetentní k jeho vrácení, přičemž v této záležitosti bude opět vystupovat jako správce daně ve smyslu ZSDP bez ohledu na to, že jinak již výběr a vymáhání plateb podle ZSDP neprovádí (správcem daně je ve smyslu ZSDP každý správní orgán, který podle ZSDP postupuje); ve vztahu k uvedenému příkladu zákona č. 143/2001 Sb. tedy výběr a vymáhání pokut již provedl ÚOHS před 1. zářím 2009 a eventuelní přeplatek tedy vznikl ÚOHS, který je také kompetentní k jeho vrácení,
- platba byla uložena rozhodnutím správního orgánu vydaným před účinností právní úpravy svěřující kompetenci k jejímu výběru a vymáhání celnímu orgánu a tento správní orgán také zahájil řízení podle ZSDP směřující k jejímu výběru, resp. vymožení, avšak do dne účinnosti nové právní úpravy toto řízení nedokončil – pro tyto případy obsahuje nová právní úprava zpravidla přechodné ustanovení, podle něhož řízení započatá přede dnem účinnosti nové právní úpravy dokončí dosavadní kompetentní orgán. Uvedené pravidlo obsahuje též zmíněný zákon č. 155/2009 Sb., měnící zákon č. 143/2001 Sb., ve svém čl. II. V takovém případě tedy výběr, resp. vymožení platby dokončí stávající orgán; v případě pozdějšího zrušení rozhodnutí o uložení platby (již po převodu kompetence k výběru a vymáhání platby na celní orgán) pak opět platí, že přeplatek vznikl správnímu orgánu, který platbu uložil a poté vybral a vymohl; tento orgán je tedy kompetentní k jejímu vrácení.

Výše uvedená pravidla se uplatní pouze v případě, že jednotlivé zákony převádějící kompetenci k výběru, resp. vymáhání peněžitých plnění na celní orgány, v konkrétním případě neobsahují ještě další odlišná řešení v rámci přechodných ustanovení.

V popsaném smyslu zaujalo Ministerstvo financí též metodické stanovisko vůči Generálnímu ředitelství cel jako podřízenému orgánu.

